Gedeon

Původ materiálu
Jonatan Hudec
Pořadí v lekci
40

Téma

Boj proti strachu a pověře. Gedeón pomocí strašení přemůže Midjánce.

Cíle

- Děti zkusí pochopit, že se lidé leckdy bojí zbytečně, leckdy je důvodem našich obav jen pověra.
- Starší děti zkusí zapřemýšlet, kdy je strach dobrý, a kdy naopak není.

40.1 Pro učitele

Biblický text: Sd 6–7

40.1.1 Výkladové poznámky

- Gedeón (lamač, bořič) byl nejproslulejší mezi soudci. Vedl Izraelce v boji s Midjánci, kteří byli další metlou Božího hněvu na zpronevěřilý lid izraelský. Na jeho příběhu je zřetelné, že soudit znamená zastat se ohrožených a vysvobodit je (6,14; srv. 3,9).
- Skladba vyprávění o Gedeónovi je typická pro příběhy o soudcích. Děj je bohatě rozvinutý: nejdřív je povolán mladík zrovna se chystající k útěku, potom vymaňuje ze závislosti na pohanství svou rodinu a spoluobčany, u svolaného vojska provede „prověrku“ ryzí víry, s hrstkou věřících obrací na útěk nepřátelské vojsko. Příběh tak zřetelně dosvědčuje, že má-li mít vnější svoboda smysl, musí ji předcházet osvobození lidského srdce a mysli.
- Povolání Gedeóna (6,11–24) nese podobné rysy jako např. povolání Mojžíše (námitky a výmluvy spojené s vědomím vlastní neschopnosti; bázeň při rozpoznání Boží přítomnosti). Ještě důležitější je, že se hned v pozdravu Hospodinova posla ozývá nejzákladnější Hospodinova výpověď a zaslíbení: „Hospodin s tebou“. Tak jako byl Hospodin s Mojžíšem, vyvede nyní Gedeón izraelský lid z midjánsko–amálekovské poroby. Gedeónova „síla“ (6,14) spočívá v ujištění, že Hospodin koná i tváří v tvář aktuální vině

a zbídačelosti Izraele.

- Duchovní vyprázdněnost lidu charakterizuje údaj o „dvou svatyních“, Hospodinově a Baalově. K Hospodinově náleželo posvátné skalisko a „dub“, k Baalově oltář a posvátný kůl. Po zápalné oběti na Hospodinově skalisku dostává Gedeón rozkaz zničit svatyni Baalovu (posvátný sloup a háj) a obnovit oltář Hospodinu. Tak má obnovit jedinečnost a výlučnost vztahu k Hospodinu. Vykonání rozkazu vzbudí náboženské pohoršení a strach sousedů (Baal se pomstí). Pozitivní roli sehraje „včerejší modlář“, Gedeónův otec: syna se zastane proti náboženskému lynčování a i když ne zcela veřejně, přece jen vtipně, vyzná víru, že nikoli Baal, nýbrž Hospodin je skutečný, živý Bůh (Sd 6,31).
- Duch Boží Gedeóna „vyzbrojil“ (6,34), doslova „oblékl“. I takto dává vypravěč najevo, že Gedeon je zmocněn pro určitý čas a určitý úkol.
- „Prověrky“ bojovníků: nejprve zazní výzva k tomu, aby odešli všichni bázliví (Dt 20,8). Bázlivost je dokladem nedůvěry (Dt 30,3 n). Kde to jen jde, hledí příběh vzbudit a posílit víru, že Hospodin je mocen darovat vítězství i proti mnohonásobné přesile.
- Prověrka u pramene Charód (Třesení): jde o posvátné místo, kde bylo uctíváno místní božstvo. Prameny a studnice byly v zemi chudé na vodu zvlášť posvátné. Božstvo mělo chránit vzácný dar. Pro Izraelce je zde skryta jedna z pohanských nástrah: budou respektovat uctívaného náboženského „patrona“? Přizpůsobí se při čerpání vody i pohanskému přesvědčení a obřadu? Pokleknou, aby vzdali úctu?
- Vyprávění o snu (7,9–14) je určeno jako „soukromé zvěstování“, které má Gedeóna ujistit, že Hospodin skutečně dal nepřátele do jeho ruky (7,9). Gedeón to nahlas slyší od nepřátelského reprezentanta (v. 14). Toto slovo povzbudí jeho důvěru i odhodlanost — a „evangelium o vítězství“ nese svým spolubojovníkům (v. 15).
- Noční přepadení nepřátelského tábora: izraelští bojovníci „si zahráli“ na noční démony (útok se děje o půlnoci), proto rozžehli pochodně a troubili na rohy. Nepřátelské vojsko propadlo děsu z toho, že na ně zaútočili „duchové“ izraelských hor. Společenství, vyzbrojené vlastně jen protimodlářskou vírou — a povzbuzené zvěstí o hotovém vítězství — přemáhá nesrovnatelně lépe vyzbrojenou mnohonásobnou přesilu.
- Příběh se proto dá pěkně vyprávět z hlediska přikázání „Nezabiješ“. Těch tři sta mužů zvítězilo bez použití zbraní. V jedné ruce pochodeň v druhé trubku. Je jedno, jestli si v táboře mysleli, že jsou obklíčeni, nebo že útočí duchové, moment překvapení zabral dokonale.

40.1.2 Úskalí

- Asi největším úskalím by mohlo být případné zesměšnění velkého počtu bojovníků bázlivých a klečících. Gedeón si vybírá jen tři sta mužů, a přitom měl k dispozici desetitisíce. V reálném vojenském světě se takové věci nedějí, taková lest může fungovat

jen občas. Gedeón měl vlastně zbylé muže v zádech. Boj za svobodu už byl vybojován, když jich tolik přišlo s rozhodnutím bojovat, postavit se nepříteli, i přesto, že se skutečně báli. Není dobré ty, které Gedeon poslal pryč, označit jen jako zbabělce a neznabohy. V „Sedmi statečných“ by bez bázlivých vesničanů nebylo možné porazit loupežníky.

- Ostatně neznabohem byl i Gedeónův otec, i on měl Baalův oltář, který Gedeón boří. Jakýsi synkretismus byl zřejmý asi u všech. Dokonce i sám Gedeón vyrábí v kap. 8,27 efód (zřejmě nějakou zlatou masku), kterému se chodili lidé klanět. Možná on ani jeho současníci už vůbec netušili, co všechno bylo do jejich víry naplaveno odjinud.
- Pohled některých dnešních religionistů by Gedeónovo počínání nejspíš interpretoval jako „náboženské vandalství“ a projev netolerance. Gedeón však nebojuje za jediného správného Boha, ale za svobodu od strachu a otroctví. Biblické podání rozpoznává modly i tam, kde je jiní nevidí nebo jim nevadí.
- Celý příběh o Gedeonovi je rozsáhlý, pro vyprávění dětem je nutno jej zestručnit (viz níže).

40.1.3 Odkazy

Funda, Otakar Antoň: *Podle Bible nejmenším.* Praha: Prvokruh, 1992; *Jak utekli loupežníci*, 46–48.

Ridzoňová, Lenka — Macek, Ondřej — Turecká, Jana: *O lidech, cestách, Pánu Bohu a jedné mluvící oslici.* Praha: Synodní rada ČCE, 2014; *Gedeon*, 63.

Odkazy na pracovní listy, starší přípravku a další materiály najdete pod číslem příslušné kapitoly (40.1.3) na adrese http://goo.gl/G1X7xp.

40.2 Pro děti

40.2.1 Pro předškolní děti

Pro nejmladší je možné vzít kratší vyprávění z *Podle Bible nejmenším* nebo *O lidech, cestách, Pánu Bohu a jedné mluvící oslici* (viz 40.1.3 Odkazy).

40.2.2 Pro mladší děti

Vyprávění je volná parafráze textu, některé momenty jsou záměrně vynechány. Chybí setkání s Božím poslem, žádosti o Boží znamení, selekce bojovníků podle bázlivosti a chlemtání vody. Proto se z případných pracovních listů nehodí doplňování komiksu, ani list z „Biblických příběhů pro předškolní děti — Starý zákon.“ Vyprávění je možné i číst.

Na začátku vyrobte s dětmi jednoduchou trumpetku z papíru (stočený papír, přelepit samolepkou, lepící páskou). Na povel ji použijí.

Gedeon zrovna mlátil pšenici, ale nešlo mu to od ruky. Co chvíli se nervózně rozhlížel na všechny strany. Proč? Pozorně sledoval, jestli se neblíží nebezpečí. Mlátil obilí tajně, aby o něj nepřišel. Třásl se při pomyšlení, že by se zrovna teď, když už je s prací skoro u konce, objevili zase ti proklatí Midjánci.

Asi nebyl sám, kdo pořád přemýšlel, jak se těch otrapů zbavit. Oni vždycky přijdou, všechno poberou, a nejen Gedeón, ale celý jeho národ trpí hladem. Pořád si říkal: Musíme se jim postavit. Jenže ať počítal, jak počítal všechny svoje příbuzné a pomocníky, nikdy by nevyhráli. Midjánci měli dostatek zbraní a bylo jich opravdu hodně. I kdyby se jeho lidé pro jednou postavili na odpor, ti zloději přijdou znovu a bude jich ještě víc. Zase naloží na vozy všechno obilí a ovoce a poberou všechna stáda. Mezi lidmi se dokonce říkalo, že jsou jako kobylky. Jednak proto, že jich je tolik, ale taky proto, že vždycky sežerou veškerou úrodu. Jsou nepřemožitelní. Všichni se jich bojí.

A najednou se Gedeónovi rozsvítilo v hlavě. Jako by mu to sám Hospodin, Bůh jeho předků, napověděl. Vždyť tolikrát v dětství slyšel příběhy o praotcích. A nejsilněji mu znělo v uších Hospodinovo slovo: „Já budu s tebou. Neboj se.“

To je ono. Strach. To je náš problém. Nejdřív musíme nějak zkusit zatočit se svým pověrčivým strachem. Ale jak to udělat? Gedeón si říkal: „Nejdřív musím získat své lidi, probudit jejich odvahu. Jinak toho s Midjánci moc nesvedeme.“

Ještě ten den, co se mu bezpečně podařilo vymlátit pšenici a pečlivě schovat, hned v noci nad tím dlouho dumal.

„Lidé se často bojí něčeho, čeho se vůbec bát nemusejí. Je to zbytečné. Mohl bych to ukázat na tom hloupém sloupu, co stojí ve městě. Všichni k němu chodí, pečují o něj, protože se bojí, že kdyby se s ním něco stalo, postihne je neštěstí. Je to sloup cizího boha Baale. Stará víra v Hospodina šla právě kvůli němu jaksi stranou. Lidé dnes až pověrčivě věří, že právě díky Baalovi mají dostatek jídla a pití a bohatství, a když se jim toho nedostává, myslí si, že něco provedli. Chodí si ten sloup usmířit. Pečují o něj vlastně ze strachu.“

A Gedeón si řekl: „To bude první strach, který zkusím zbořit. Když se lidé bojí bezmocného kusu dřeva, jak se pak nemají bát mocných Midjánců? Zkusím zbořit sloup.“

Jenže i Gedeón se trochu bál, nechá to radši na zítřejší noc, snad si ho ve tmě nikdo nevšimne.

Další den, dlouho po setmění, se náš „hrdina“ potají s deseti pomocníky přikradl ke sloupu a skácel ho. Dřevo vyrovnal do hranice a všechno spálil. Pak se nenápadně vrátil domů.

Nespalo se mu dobře. Trochu se bál, co přijde ráno.

Hned za rozbřesku mužové města zjistili, co se stalo. Byli strašně vyděšení. Přesvědčení, že je stihne nějaký trest, když sloup neuhlídali. Gedeón jen koukal z okna, jak pobíhají po náměstí. A hele, svolávají poradu, co asi udělají s viníkem? Snad nerozhodnou ho zabít, aby si boha Baale usmířili. To by bylo zle.

Na zasedání samozřejmě nechyběl ani Gedeónův otec Joáš. Když začalo pátrání po celém městě, hledání provinilce, Gedeón už otce viděl, jak míří rovnou domů. Asi si všiml, že Gedeón nebyl celou noc doma. Slyšel snad, jak se v noci převaloval? A chvilku potom, co otec zavřel vrata, už bylo slyšet zuřivé bušení na dveře jejich domu. Joáš je dobrý táta.

Jen co otevřel, k uším Gedeóna se jak příjemná hudba nesla jeho slova: „Syna vám nedám. Když se bojíte a myslíte, že ten sloup má nějakou zvláštní moc, nechte sloup, ať mého syna potrestá sám.“

A pak už jen Gedeón zahlédl, jak stařešinové a důstojní mužové města zamyšleně odcházejí. Že by pochopili? Ten sloup vlastně nic nepřinesl, ani to jídlo. Báli se zbytečně. Žádná péče o něj lid neochránila před zloději. Není zač Gedeóna trestat.

Když Gedeón viděl, jak lidé z města zjistili, že se některých věcí vůbec bát nemusejí, zkusil toho využít proti Midjáncům. Jenže ti tentokrát přitáhli v obrovském množství, rozložili tábor nedaleko Gedeónova města. Na všechny zase padl strach.

Ale Gedeón dal všude rozhlašovat: „Midjánci nejsou nepřemožitelní. Nemusíme se jich tolik bát. Kdo se už nechce nechat okrádat, kdo se jim chce postavit, ať přijde k potoku Charódu.“

A ono to zabralo. U potoka se postupně scházely skupiny mužů, kteří byli odhodlaní postavit se i midjánské přesile. Stačilo pár slov, rozbít představu neporazitelnosti nepřítele a u potoka už stojí desetitisíce bojovníků. Gedeón nemohl ani spočítat, kolik lidí za ním stojí. Ale to už se mu v hlavě rodila další odvážná myšlenka. Skvělý nápad, jak se vyhnout otevřenému boji. Vzpomněl si totiž na svůj vlastní strach. Jak se bál mužů z města, když chtěl zbourat sloup a jak šel tajně v noci. A také, jak se jeho lidé báli toho kusu dřeva, protože mysleli, že má nějakou zvláštní nebezpečnou moc. Toho se musí využít. Jenže čeho se bojí Midjánci? To mu teď vrtalo hlavou.

Rozhodl se pro šílený kousek: musí se vydat do tábora nepřítele. Po setmění se potichoučku spolu s nejbližším přítelem připlížil k první hlídce, aby vyslechl, o čem si povídají. Hlídka si jich naštěstí nevšimla. Byli tak blízko, že mohli krásně rozeznat, o čem hovoří.

Jeden strážný vykládal svůj sen. Zdálo se mu, jak se pšeničný pecen chleba valil na jejich tábor a rozbil ho, že stany zůstaly ležet. A druhý na to: „No snad to neznamená, že nás Gedeón

porazí? Je fakt, že pšenice jsme jim vzali na dost velký pecen.“ Tohle Gedeónovi stačilo. Opatrně se oba odplížili.

Teď už Gedeón ví, čeho se Midjánci bojí. Mají strach, že se jim jeho lid postaví. Proto jich tentokrát přijelo tolik. Ale chtělo by to ještě něco. Každý se přece trochu bojí tmy. Mezi lidmi se pořád vypráví, že o půlnoci lítají vzduchem různí duchové a probouzejí se záhadná stvoření. A i když kdekdo ví, že strašidla nejsou, v noci to nakonec vypadá jinak.

Gedeón rozhodl a promluvil k mužům: „Pojďme je taky postrašit, jako oni děsili nás. Bojí se našeho vojska, bojí se taky tmy. Na tenhle bláznivý kousek mi postačí 300 těch nejodvážnějších mužů. Ostatní mohou jít domů.“

Těch tři sta vybraných chlapíků nejdřív moc netušilo, co vlastně Gedeón vymyslel, ale brzo jim to došlo. Nejdřív se divili, když jim jejich vůdce rozkázal odložit zbraně a do rukou jim dal, jen považte, džbány, pochodně a trubky. S tímhle mají jít na nepřítele? Jenže oni vlastně nejdou bojovat, oni jdou přece strašit.

A opravdu, o půlnoci, když už nepřátelské ohně pomalu dohasínaly, se Gedeónova družina v tichosti rozestavila okolo celého tábora. Každý měl zapálenou pochodeň schovanou pod džbánem. Všichni netrpělivě čekali na povel. Gedeón byl taky nervózní, ale věřil, že to vyjde.

Domluvil se svými muži znamení, že zatroubí. Už stačí se jen nadechnout a… *(zatroubit)* hlas trubky se nese údolím a dává všem statečným povel: Trubte! Za Hospodina a za Gedeóna! Truuubteee!

Všichni rozbili své džbány a pochodně zaplály kolem celého tábora. Každý v levé ruce oheň, v pravé trubka, ale nebojují, jen troubí a v táboře je zatím hrozný zmatek. Nepřátelští vojáci vyděšení a zmatení začali v té tmě bojovat mezi sebou a dali se na útěk před útokem Gedeónových duchů z hor.

Byla to drtivá porážka. Beze zbraně. Gedeón zvítězil. A Midjánci dali lidu izraelskému na dlouhá léta pokoj.

40.2.3 Pro starší děti

Se staršími dětmi můžete příběh, nebo jeho části ztvárnit divadelně. Dostatek inspirace najdete také v pracovním listu pro starší děti od Zdeňka Šorma.[1] Různé návrhy na práci s listem jsou uvedeny přímo pod ním. Už jen četba textu a doplňování komiksu může zabrat veškerý čas, který má nedělní škola k dispozici.

Po zvážení všech zásad bezpečnosti můžete zkusit vyrobit pochodně a jako překvapení navštívit třeba skupinku mladších, nebo v závěru bohoslužeb zavítat s hořícími pochodněmi do

shromáždění (pouze máte-li v pořádku hasicí přístroje a uzavřené pojištění).

Tip pro učitele nebránící se náročné přípravě a početnější NŠ: použijte variaci na scénku z vánočního divadla Zdeňka Šorma „Rytířstvo nebeské aneb o žebříku, písničce a světlu v temnotách“.2 Část scény napřed s dětmi připravte (určitě bůžka, ostatní, jen pokud máte v nedělce dost času — např. obilí, cep, pochodeň, atd.), ale nedělejte toho příliš, ať se nezačnou nudit než přijde krátká akce. Zvědavost může vzbudit taky zalepená krabice (obsahuje Gedeonovy „zbraně“), co stojí třeba na stole.

Příprava bůžka

Ptejte se nejprve dětí, po čem dnes lidé běžně touží, po čem se shánějí? *(Peníze, auto, velká plasmová televize, chytrý telefon, mít moc, jídlo, apod.)*

Můžete zapisovat, či kreslit na velký papír/tabuli, nebo vytahovat z kapes příslušné předměty (předem vytištěné obrázky peněženky, klíčků od auta, televizního ovladače, telefonu, zavíracího nůže nebo jiné zbraně jako symbolu síly, známky s prezidentem, koruny, apod.). Předměty–obrázky pak připevňujte na připraveného bůžka (např. suchá větev, věšák, natažený provázek; velký papír stačí trochu domalovat jako totem). Pozor, ať se dá papír bezpečně zbořit (strhnout)!

Ptejte se dětí dál: Dají se ty předměty využít k zastrašování, může z nich jít někdy strach? Např. strach z nedostatku peněz, jídla — člověk jim někdy otročí, je závislý; strach z nižšího sociálního statusu — když není chytrý telefon, televize; strach z mocných a silnějších; strach z neznámého…

Vysvětlete dětem, že velký strach oslabuje a nedá se proti němu snadno bojovat. Proti některým strachům se ale dá bojovat rozumem, dobrým nápadem, pravdou, atd. Jedním takovým bojovníkem proti strachu byl taky Gedeón. Teď si to zahrajeme jako v divadle.

(Vyberte jedno dítě — Gedeóna, dětem se představte jako posel Boží.)

Scénka (vypráví posel Boží)

To bylo takhle: Tenkrát Boží lid sužovali nepřátelé. On (Boží lid) si za to mohl sám. Chtěl se mít hlavně dobře a to se lidi začnou hádat, mají strach o to, co už mají a tak jsou slabí a nepřátelé si s nimi pak dělají, co chtějí. Tenkrát jim vždycky pobrali celou úrodu. Lidi se schovávali ve skalách. Každej popadl, co mohl a běžel se schovat. Gedeon nebyl jinej.

(Gedeona vyzvěte ať s cepem/klackem mlátí do matrace / do země, prostě tím, co se najde…)

Podívejte, teď právě mlátí obilí, aby s ním utek. Tak mě k němu poslali.

(Jde ke Gedeonovi a zarazí ho.)

A povídám: „Bůh s tebou, hrdino! Ty vysvobodíš Boží lid od těch padouchů.“

A on chvíli jen tak koukal, jako by nevěřil svým uším. A povídá: „Já? Jak já bych mohl někoho vysvobodit? Co já zmůžu?“

A já na to: Hodně, Gedeóne! Vždyť ti to povídám: Bůh s tebou. Nejdřív porazíš támhle toho vašeho bůžka, co si od něho tolik slibujete.

(Pošlete Gedeona k Bůžkovi, ať to zbourá ho a vrátí se zpátky.)

Teď shromáždíš všechen lid do boje. *(Ať Gedeon vyzve ostatní do boje, snad přijdou všichni.)*

To je vás moc. Pak byste se ještě chlubili, že jste ty padouchy porazili sami. Pošli domů všechny, kdo mají strach. *(Ať se Gedeon zeptá, kdo se bojí — tady je třeba improvizovat, když zůstanou všichni, nevadí.)*

Tak a teď je vyzbrojíme. Gedeóne, přines tu tajemnou krabici. A jdeme vyndávat zbraně. *(Štrachání v krabici. Nejdřív vyndejte svíčku/baterku.)*

To je ono — světlo. Gedeóne, potřebujeme světlo. Nějakej nápad! Co tu máme ještě? *(Rozdejte dětem papíry a tužky a pošlete je sednout a příběh dovyprávějte.)*

Gedeón svým bojovníkům taky nedal zbraně. Dostal nápad. Dal jim do ruky pochodně a džbány. Rozestavil svých tři sta bojovníků okolo nepřátelského tábora a dal jim rozkaz: „Až uslyšíte hlas polnice, rozbijete džbány a zvoláte: ‚Za Boha a za Gedeóna!‘“ Počkali si na ty padouchy, až usnou. A pak, když polnice zazněla, rozbili džbány a začali všichni troubit. V nepřátelském táboře vznikla strašná mela. Jedni mysleli, že na ně útočí duchové, druzí, že je přepadlo ohromné vojsko ze všech stran. Nikdo neviděl a mydlili se mezi sebou, až se dali na útěk. Tak Gedeón vyhrál, vlastně beze zbraně.

Proč jsme ale v krabici našli tužky a papíry? Napadne vás, jak se s nimi dá bojovat proti strachu?

Aktualizace

Vyprávějte dětem o strachu, co všechno může působit v současné společnosti. Vyberete si některý aktuální problém.

a) *Např. téma uprchlíků nebo romská otázka.* Mnozí lidé se bojí, ale často nevědí proč. Takový strach se dá zneužívat. I naši mocní ho občas rozdmychávají a pak využívají pro vlastní prospěch. „Uprchlíky tu nechceme. Nepřizpůsobiví pryč.“ Ti co se bojí, jsou pak také slabí,

nechají se snadno ovládnout a šíří se nenávist a zmatky jako v táboře Midjánců. Ale někdy stačí rozum, nebo chuť se s neznámým seznámit. Překonat strach, rozbourat ho, to často jde, když se setkáme s tím, čeho se bojíme, v plné šíři. A ono se velmi často ukáže, že veškeré obavy byly zbytečné, že to byla jen nafouknutá bublina. Jako když se Izraelci báli Baale.

b) *Dobře se dá využít i téma strachu z diktátorů, nebo sousedních mocností: Rusko — Midján.* Proti mocným se často nedá bojovat zbraní, ale jde to jinak. Třeba papírem a tužkou, ovšem podmínkou je pravdomluvné slovo. Toho se diktátoři a jiní mocní bojí, proti pravdě bojují lží. Dnešní bojovníci proto proti strachu a lživé pověře často používají jako zbraň papír a tužku.

Dejte dětem pak za úkol napsat novinový článek proti strachu, mohou si v něm z mocného diktátora udělat legraci jako Gedeonův otec ze sloupu. Nebo třeba ať napíší dopis vládě, kde se vyjádří k aktuálnímu problému, proti šíření pověr a lží.

Na závěr si můžete zazpívat nebo znovu otevřít píseň „Náměšť“ (Krásný je vzduch…) a nechat děti hledat paralely s příběhem.

40.2.4 Přesah

Možno vést další rozhovory na:

- Téma podvodných půjček, kdy agent přesvědčí člověka, že bude mít cokoli, když se upíše. Bludný kruh se uzavírá, nejde vystoupit. A na počátku byl strach z nižšího sociálního statusu.
- Téma šmejdů: oni také působí na lidi strachem, vydírají.
- Jak se dá dnes všemožně bojovat proti nepřátelům bez násilí — pravda, odvaha, ekonomické sankce, atd.?

40.3 Liturgie

40.3.1 Písně

Bojujte dál (SV 17); *Jednou budem dál* (SV 120 [ver. My to vyhrajem]); *Kdo mě z pout mých* (SV 147); *Nejsi sám* (SV 157); *Náměšť* (SV 165); *Na zemi jsi v pravdě stál* (SV 200); *Pomoz Pane těm, co smutek nosí* (SV 262); *Volný jsem* (SV 375); *Pán Bůh je síla má* (EZ 182)

40.3.2 Biblický text k zapamatování

Já jsem Hospodin, váš Bůh. Nebojte se bohů Emorejců, v jejichž zemi bydlíte. (Sd 6,10)

40.3.3 Rituál

Pán Bůh je síla má.

40.3.4 Okénko do bohoslužeb

Zeptejte se lidí: Co vám pomáhá proti strachu?

40.3.5 Modlitba

Pane Bože, někdy se bojíme různých věcí. Prosíme, pomáhej nám naše strachy přemáhat. Děkujeme za rodiče, sourozence a kamarády, i když se někdy bojíme, tak se máme kde schovat, máme v nich zastání a pomoc. Amen.

1 Dostupý z http://goo.gl/T9HWZk.

2 Dostupné z http://goo.gl/QeQ6hX.

Odkaz na pracovní list
14 Gedeon
37 Gedeon
37 Gedeon - st
1. přikázání – Gedeon
Cílová skupina
Předškolní
Školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál přece nejdeme sami I (Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút)
Biblický odkaz (kat)
Soudců 6–7